

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
 СЕМ ПОНЕДЕЛНИКА
 И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
 СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
 ЦРНУ ГОРУ И БУГАРСКУ
 ЗА ГОДИНУ ДИН. 24.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
 КРУНА 30
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
 ФР. 30.
 Рукописи се не враћају
 ЕДАН БРОЈ 10 ПД.

БРОЈ 143.

БЕОГРАД, ЧЕТВРТАК, 3. ЈУЛА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

ПОСЛЕ Н. ХАРТВИГА.

Величанствени погребни спровод Николаја Хартвига, на дан 1. јула о. г. остаће као сведоца српске љубави према руском човеку и своме пријатељу, у дугој успомени данашњег нараштаја. Последњи владалачки погреб, који је видела српска престоница, био је онај на дан 3 јула 1868 године. И тај је историјски спровод почињао са истог места, од „старог дворца“ и свршио се у Саборној Цркви, где је и сахрањен кнез Михаило.

Погреб Н. Хартвига није ни у чему изостао иза онога, а Београд из 1914. и могао је у сваком погледу после четрдесет и четири године дати више од Београда из 1868. годину дана само од изласка Турака из њега. У овом погребу заслужног и незаборављеног царско-руског представника, испуњила се сва топлина српских на родних осећаја — према Русији. И посланици разних држава, као смртни људи, расути уз то по целој земљиној кугли, често пута промењују светом у туђини, далеко од своје родне грудне, и бивају тамо сахрањивани. Али је допуштено тврђење, да никад нигде није представник једне земље, у другој земљи, са оволико љубави испраћен на вечни покој, као Н. Хартвиг.

Што овом делу братске љубави и извршене дужности даје још особиту карактеристику, јесте санкција царско-руске владе, изражена онако топлим и онако пробраним речима, у депеши царско-руског министра иностраних дела Сазонова, којом се даје за право жељи српске владе и српске престонице. Депеша Сазонова излази из обичног круга једне изјаве. Она је једна декларација руске владе, која чини части Србији, у једном необичном моменту и њен ће дубоки смисао бити надалеко запажен. Један период знаменитих српско-руских одношаја, који је идентификован са једним у сваком погледу племенитим животом истакнутога представника тих преважних одношаја, завршен је, истина на моменту пуном жалости, али не мање и пуном манифестације, које саме собом много казују. Ванци, положени на гроб Николаја Хенриковића Хартвига, у исто су време видни знаци српске захвалности на свему, што је велика православна Русија учинила, за своју млађу дуго искушавану и паћеничку сестру на Морави и на Вардару!...

Ко може да не види, и да не прича, да нема већег дела на свету, но усрећити један цео народ и помоћи му да стане на снагу, и да нема веће дужности, од захвалности за такво пријатељство и таква дела?!

У стицају та два момента лебди симпатични лик покојника Николаја Хартвига — кога нема више, на жалост и сувише прерано.

Али народи и државе живе и даље. Нестаје појединаца, али остају целине. После смрти највећих људи ствари теку и даље својим упућеним током. Али велики и знаменити људи се и јављају у народима да стварима даду повољан ток, срећан исход. И зато су баш они и знаменити, вољени и поштовани, што су знали и умели догађајима дати правац који све задовољава.

Не само историја, већ и непосредна садашњост, у којој смо и ми не само гледаоци но и сарадници, показује, да сви велики догађаји, само су етапе на путу међународнога живота и човечанског напретка. После уједињења Италије — да не идемо даље уназад — дошло је уједињење Немачке. За то знаменито време словенство мирује и ћути. Али за мало. Само на пет година после тога долази српски покрет и рат против Турске (1876) да одмах затим судба јужне словенске браће пређе у јаче руке. И већ идуће 1877 године видимо руске царске орлове да пролећу Дунав и Балкан после чега долази ослобођење и независност Србије и Румуније, стварање Бугарске, и проширење Црне Горе и Грчке. Суревњивост европска и непријатеља словенства осакатила је ово велико словенско дело ослобођења Балкана. Заузећем Босне и Херцеговине саломљене су многе наде српског народа. Година 1908 са анексијом Босне и Херцеговине, и ако је донела еманципацију дотле васалне и разједињене Бугарске — била је само ехо Берлинског Конгреса, у коме се радило поглавито против Русије, а кроз њу и противу Словенства. Ценило се правилно, да омести Русију увек значи и ослабити Словенство.

Али ко ће уставити народе да да иду путем, који им је провиђење обележило? Само непуне четири године после фаталних догађаја из 1908. настају нови догађаји, који задивљују свет и својом спонтаношћу и својим резултатима. Под ударцима балканских народа нестаје Европске Турске и на место ње стају у пуној снази својој, окићени венцима победе православне балканске државе: Србија, Румунија Грчка, Црна Гора и Бугарска. И овога пута није могло проћи без несрећних инцидента, без великог крвопролића и без интрига непријатеља словенских и православних и међусобне вражде, којом су те интриге несрећно уродиле. Букурешки мир од 28 јула 1913 године дефинитивно је санкционисао стање створено ратовима, утврдивши оно, чега дотле на Балкану није било: *равношежу сила.*

Но ту историју није нужно овде понављати; али није нужно пуштати ни уобразиљи на вољу и ићи даље, у непознато, што будућност крије. Даљи ток догађаја и историјског развоја опре-

делиће опет провиђења. Нас људи је дужност, да смо увек готови и спремни да догађаје прихватимо.

Провиђење исто тако греди преко људи, које изабере за своје оруђе. Али и тај избор провиђења се врши кроз људске облике и методе — кроз владоце и владе. Ако су ови високи фанатици у стању и у положају, да провиђењу ставе на расположење оно што је најбоље, онда је основано веровање унапред, да ће и исход догађаја бити срећан.

Ту је веру стварно и утврдио у српском народу, у погледу велике Русије, њен дојучашњи представник Николај Хартвиг. Ми њега чинимо симолом тога, јер нам је био на очима, он и његов рад, и ако знамо да је и он био ехо — Петрограда, да је био медиум, кроз кога је говорио велики дух словенски, до скоро незнан и потиснут у тајанствене регионе прошлости, из које се у свој величини појављује.

Али Хартвига нема више и само се намеће питање: *Шта ће настати после њега?*

Место одговора, ми ћемо изразити само наду, да ће царско-руска влада, и сама очевидац и сарадник великих тек минулих догађаја, умети и хтети оценити *важност положаја, који од вајкада а сада нарочито има дипломатска позиција у Београду.* И да ће, тако ценећи тај преважни положај, а с обзиром на мутан хоризонт, на тако напрасно упражњено место у Београду *поставити човека мудра и даљовида, који ће бити дораствао великом задатку и бити достојан заменик великога претходника.*

А ми у Србији, ако би дошли у положај да изразимо и своје жеље у том погледу, могли бисмо им кратко и јасно рећи: *Дајте нам ојет једног Хартвига!*

Разрез порезе у новим крајевима

Представна коју је Трговачка Комора упутила краљевској влади и г. Министру Финансија.

Наш Одељак у Скопљу упутно нам је следећу представку коју имамо част доставити Вама с молбом да се у колико је могуће изађе истој на сусрет:

„Још одмах од ослобођења ових крајева наше пореске власти почеле су прикупљати податке ради установљења једног пореског система, који би одговарао данашњим приликама и уопште економском стању овдашњег становништва. Али како су ратови дуго трајали за целу 1913 годину није се могао спремити тај порески систем за нове крајеве, на основу кога би се могао извршити разрез порезе, него се наплаћивало на основу турског пореског система.

Тек у почетку ове године био је готов тај распоред порезе за нове крајеве који, из оскудице у тачним податцима о имовном ста-

њу појединих пореских обвезника, није могао усвојити систем индивидуалног порезивања већ се морало прибећи репартиционом методу, који је унапред осуђен на неправилност и даје маха и злоупотреби, што све скупа има за последицу незадовољство код пореских обвезника.“

Према решењу господина Министра Финансија ново-ослобођени крајеви имају дати држави 21. милион дин. непосредне порезе, сем осталих окружних и среских приреза. Иста се има распоредити према броју пореских глава у сваком округу.

При првој репартицији на округе, изгледа нам да је слабо вођено рачуна о економској снази дотичних округа колико о броју пореских обвезника, као и то, какви се све артикли производе у том крају, па да се према томе оцени да ли тај округ може поднети ту суму или не.

Рђаве последице репартиционе методе уопште а нарочито прве репартиције на округе одмах су се показале кад се сазнало колико кој округ има да сноси порезе. Почели су стизати протести од појединих округа и Министарство Финансија изашло је многим на сусрет извршујући извесне измене у корист тих округа.

Али ове последице су се још више показале кад се почео вршити појединачан разрез порезе. Жалбе појединих вароши свакодневно стижу Министарству, а по Општинама хиљада грађана се тиска око пореских канцеларија с молбама у рукама тражећи да им се смањи разрезана пореза.

Ове су жалбе свакојако многобројне у вароши Скопљу, где изгледа да је грађанство највише оптерећено.

Наш одбор на својој седници од 27. ов. м. опширно је дискутовао о свима овим жалбама и као резултате те наше дискусије слободни смо изнети Господину Министру следеће:

1) По подели варош Скопље има да поднесе око 980.000 дин. непосредне порезе без ванредне класе, а та је сума прорачуната на 7100 пореских обвезника колико је доиста Скопље онда имало, када су скупљани ти статистички податци. Према овом броју пореских обвезника основна је свота 140 дин. што би ипак могла бити поднесена без великих жртава.

Међутим, кад се пре неки дан закључио пријем пријављених листа нашло се да има свега пријављених обвезника око 3.500 што значи да, с обзиром на цифру која се тражи у 980.000 дин. основна пореза није више 140 дин. већ 260 дин. што дакле износи скоро двогубо од прве цифре.

2) Узрок је овоме што се у међувремену иселио велики број Муслимана (Турака и Арнаута) а и нешто Јевреја и Егзархиста чији део, према систему репартиционом,

има да се расподели на остале грађане.

3) Сем тога велики број чиновника не плаћа онолику порезу колико плаћају остали грађани, те ту разлику морају да поднесу грађани, а уз то та пореза и не улази у глобалну цифру која се од вароши Скопља тражи.

4) Истина је да ова глобална пореза није много већа него што се под Турцима плаћало, али истина је и то да становништво има да сноси поред непосредних пореза још и велике посредне порезе: скупле тарију и трошарину, купље монополе, ванредне прирезе; и поврх свега пола милиона општинске трошарине, у место 200.000 дин. колико је пређе било.

5) Па и поред свега тога ово би становништво сносило све ове терете да овде не влада велика економска и финансијска криза.

Чаршија је готово празна, кредита нигде нема, јер банке су врло уздржљиве, извоза још нема а оно што ће га бити биће отежано тешкоћама при извозу ка Солуну и даље, што је све последица промене овдашњег социјалног живота који од примитивног прелази на модеран. Овај прелаз мора бити неосетан ако се хоће да се из основа не промени живот и стање овдашњих грађана што ми свакако не желимо.

6) Сем тога, што је горња сума врло велика за оволики број становништва, велике су неправилности чињене при распореду саме порезе. Како је ово мање више већа варош, то је требало да у комисију за разрез уђе већи број представника грађанства, еснафа нарочито старешина из трговачког реда, а не да четири кмета општине, који и нису прави трговци и занатлије и који не знају велики број грађанства расподељују ову порезу.

Стога једино се и може разумети да је овако неправилно распоређена пореза, која неправилност иде дотле да прелази у злоупотребу датог поверења. Ми имамо стварних доказа да су поједини кметови фаворизирали себе и своје на штету својих суграђана.

Не би било деликатно да овде износимо имена таквих кметова и оних које су они фаворизирали, али кад се буду листе објавиле видеће се колике су све неправилности почињене при разрезу порезе на поједине грађане.

Ми ово зовемо неправилност, да га не би назвали злоупотребом која би неминовно повукла за собом и криминалну одговорност.

Господин Министар је једини у стању да провери све листе и утврди неправилности, а ми смо навели само неке примере, које смо могли дознати јер листе нису објављене.

С обзиром на све ово, ми смо слободни, Господине Министре, замолити вас, да изволите узети наше наводе у оцену и према томе извршити нову поделу порезе према стварно пријављеним пријавама, тако да основна пореза не пређе ни у ком случају првобитну цифру која пада на сваког обвезника.

А да би се та нова сума могла што правилније распоредити, и да би се, у интересу општем, избегле све жалбе и протести, молимо да се избере друга комисија у којој би ушли представници трговаца и еснафа, те да они, познавајући директно своје суграђане, изврше што правилнији разрез.

Не буде ли се ово стање поправило, уверавамо Вас, Господине Министре, да више од половине грађанства неће моћи да поднесе овај разрез, дућани ће се затворити, свет ће емигрирати, тако да од оног Скопља од кога желимо да створимо други центар у нашој отаџбини, остаће само једна обична паланка, а то ми из многих, политичко-националних разлога не смемо дозволити.

Ми Вас молимо, Господине Министре, у име свију трговаца и занатлија, да изволите овој нашој молби поклонити сву Вашу пажњу и учинити да се овом народу што пре помогне.

У тој нади, ми Вас молимо, Господине Министре, да примите уверење нашег високог поштовања.

ИЗ ТРГОВАЧКЕ КОМОРЕ.

30 јуна т. г. Трговачка Комора одржала је своју пленарну седницу, и на тој седници је главна тачка дневног реда верификација избора коморских чланова избор председништва, избор секција и конституисање секција. Сви су избори потврђени као правилни.

Само је на избор београдски постојала жалба, и, како она није била основана одбачена је. За председника коморе изабран је а избор потврђен досадашњи г. Коста Др. Ризнић, а за подпредседнике: досадашњи г. Тоша Мијаиловић и Давид Л. Симић.

За председнике секција изабрани су: за увозничку г. Ђорђе П. Радојловић; за извозничку г. Хајим Азриел; и за финансијску г. Гавра Р. Раденковић.

Председништво Коморе (председник и подпредседници) и председници секција чине коморску управу.

— Извештај о изборима за Трговачку Комору. —

По решењу прошле пленарне седнице наређен је и извршен избор чланова за Трговачку Комору на место оних чланова који су коцком отпали на дан 11 маја ове године. Коцком су били отпали: шест чланова из Београда; затим чланови из округа: београдског, смедеревског, крајинског, крагујевачког, ужичког, пиротског, моравског и тимочког. Осим тога је члан за округ пожаревачки отпао, пошто је над њим отворен стечај. На изборима од 11 маја извршени су избори у свима местима, сем за округ ужички и пиротски. За ова два округа одређен је био накнадни избор за 22 тек. мес. када је и извршен.

По извештајима које је Комора добила изабрани су:

1. за варош Београд.

Давид Л. Симић,
Милован Ј. Матић,
Никола С. Радовановић,
Хајим Д. Азриел,
Димитрије Мирковић,
Илија С. Илић.

2. за округ београдски
Петар Николић, трг. из Младеновца.

3. за округ смедеревски
Петар Симић трговац из Смедерева.

4. за округ крагујевачки
Радомир Павловић трговац из Крагујевца.

5. за округ крајински
Петар Вл. Станојевић трг. из Неготина.

6. за округ моравски
Милован М. Ристић трг. из Ђуприје.

7. за округ тимочки
Станко Трановић трг. из Зајечара.

8. За округ пожаревачки
Др. Јарослав Чечелски, апотекар из Пожаревца.

9. За округ пиротски
Алекса Антић трговац из Пирота.

10. За округ ужички
Малиша Атанацковић трговац из Ужица.

Жалба је поднета само на избор за варош Београд, и то од стране Удружења београдских пиљара.

А-Угарска и Србија.

Интерпелације у царском сабору
Будимпешта, 2. јула.

На сутрашњој седници у Парламенту поднеће интерпелацију гроф Сечењи односно атентата у Сарајеву односно сигурности мађарских поданика у Београду и граф Апоњи говориће о великом покрету у Србији.

ХАЈКА НА СРБЕ.

„Демонстрације“ у Далмацији.
Задар, 1. јула.

Противно вестима, које су објавили неки листови, тврдећи да су се у целој Далмацији десиле антисрпске демонстрације, ваља констатовати, да је сем Метковића, Дубровника и Спљета било политичких манифестација само у неколико малих села и да оне нису имале

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

(139)

— Тако је, ви гледате у мене и не верујете својим очима. Верујте ме да се сама себе плашим, кад се гледам у огледалу... Погледајте, застрла сам сва огледала; толико се плашим мисли, да ћу у њима видети авет...

Матеја седе на један низак диван. Серафина клону крај њега и пријатељски му стеже руку својим измршавелим прстима.

— Сад се не можете бојати, пријатељу, да ћу вас завести, Јели тако? Ја сам већ толико стара, да могу слободно говорити о свему... Ви знате цело мој живот, знате, да нисам била створена да будем мати и жена. Имала сам два побачаја, и никад нисам зажалила због тога. Што се тиче мога мужа, ја га нисам оплакивала; он је био опасан лудак. Оставши удовицом, имала сам пуно право да живим по свом нахођењу, зар није? Не могу ме прекорити никаквим скандалом; целог века сам се бринула, да се не унизим, а оно, што сам чинила иза затворених врата — не тиче се никога... Ја сам маштала

само о томе, како ћу што потпуније служити љубави, лепоти и наследи — служити свима силама свога бића, свим жаром своје појуде. Причајући вам о својој болести, ја сам лагала... Мени је било потребно да болешћу објасним неопходност операције, на коју сам се тобож с плашњом одлучивала. Уосталом, вама је, зацело, било јасно у чему је ствар... Ах, признајем, ја сам подлегла безумној жељи да се без сметњи предајем наследи, да уживам у њој где хоћу и колико год желим, не стрепећи од трудноће... Подвргла сам се операцији, да би претворила себе у особито биће, слободно од телесних патњи, да бих победила природу, да би се узвисила над њеним законима. Али нисам добила ништа, осем бескрајне жудње да осетим вишу наследи, приступачну човеку... Признајем, то признајем! И поред тога што сам потпуно разбијена, ја бих била готово да сутра поновим оглед, ја се не бих могла одупрти жељи да осетим бесконачну наследи.

Овај јаук јој се оте као у каквом заносу. Она настави говорити; причаше о свом ликовану првог дана после операције, кад је, под утицајем надражаја од недавно зараслих раница, осећала појачање страсних прохтева.

Како је победоносно клицала при помисли, да је победила природу, да је удесетостручила наследи, да је се могла без опасности подавати својим љубавницима. Али ускоро се стадоше испољавати, један за другим, сви знаци привремене старости и поступног разаравања организма. Она је престала бити женско: кобна операција је убила све, што је чинило њену снагу, њену лепоту и њену привлачност. Кад није хтела да буде ни женом, ни матером, природа јој, очевидно, није хтела дати неодољиву, победну лепоту женског створења — матере и жене. Коса јој је поотпадала, зуби су јој пожутели и расклатили се, вид јој је слабео, шум у ушима доводио ју је покадак до испада. Али више од свега плашило ју је све брже мршављење, због чега јој се кожа збрчкала, покрила се борама и постала тврда и суха као пергамент.

— О, ви још нисте видели све, пријатељу!... Погледајте!

И с бестидношћу пале жене она раскопча блузу, разгрну рамена и дојке. Матеја запрепаћено посматраше ово изнемогло, зборано ружно тело, које је још пре тако кратког времена заносило лепотом и опијало миросом. Сад је ово оронило тело потсећало на

презрео плод, који падне с дрвета и трули. Руке нес едне жена дрхтају од стида и љутње, кад стаде закопчавати блузу, скривајући превремену старост као какву сремну рану, која јој подгриза живот.

— Реците ми, пријатељу, шта сад да радим? Чини ми се да ме ни руке не слушају, ја не знам чиме да их забавим. Остала ми је само једна жеља — спавати, спавати непрекидно и без снова. Али чим заспим, сањам чудеса. Ја проводим ноћи исто онако како проводим дане, премештајући се с фотеље на фотељу у немоћној срџби, која ми трује живот... Али то није све. Ја бих била готова да се помирим са старошћу, с неизбежним распадањем мога тела. Да је проклети Год само убрзао појаву бора, неизбежно изнемогавање тела, ја бих узмогла да му опростим: за сваку грешку треба платити! Али мене доводи до лудила мисао, што је он у мени убио способност осећати наследи — једину радост мога живота. То је најстрашнија казна и најгнусније злочинство!

— Наставиће се —

великих размера. Власти су преузеле све мере да не би дошло до изгрета. Прошле недеље биле су манифестације у Котору и није било никаквог инцидента.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбирија)

Пад Берата.

Драч, 30. јуна.

Према извештају генерала Деве-ра, који је стигао из Валоне побуњеници су заузели Берат синоћ. Капетан Гилар успео је да склони артиљерију, коју је пренео у Берат пре него што је пала Корица, а тако исто и четири митраљеца. Постоји бојазан да ће и Валона ускоро пасти. Генерал Девер намерава да остави Валону са трупама, пошто се варош не може одупрети нападу побуњеника услед рђавога положаја и малог броја војника. Код Гезбула данас су примећена врло велика кретања на непријатељским положајима и на њим положајима виде се топови.

Исманл Кемал отпутовао је данас за Валону. Кнез је данас примио оставку министра правде Муфит-беја, кога ће привремено заменили министар финансија Нога.

Борбе с побуњеницима.

Драч, 1. јула.

Према сигурним вестима дошло је до борбе са побуњеницима у околини Валоне. Два италијанска брода отишла су за Валону да заштите талијански положај. Тврди се да ће један део флотиле, која се налази пред Драчом, отићи су-тра у Валону.

Светогорци Грчкој.

Аџина, 1. јула.

„Нова Грчка“ доноси да ће калуђери са Свете Горе, приликом доласка краљевога, сем историских поклона које ће учинити суверену, понуда допуне суму за куповину једнога дреднота, који је грчки народ поклонили краљу.

Поводом лажних вести.

Ових дана, па још и јуче, преплавили су несавесни репортери Беч и Бу-

димпешту лажним вестима, да је у Београду извршен погром над становницима суседне монархије, да је аустро-угарско-посланство бачено у ваздух и да је барон Гизел, посланик, убијен.

Услед тих лажних вести дојурio је у Београд приличан број мађарских новинара да шаље извештаје о крвавом погрому, Мађарски опозициони извештачи били су пренеражени када су видели како несавесни људи грубо лажу и како систематски изигравају јавност и углед штампе, а дописници мађарских владиних листова као Дери и неки бедни Србин-правник и даље су обмањивали мађарску публику.

Тим поводом „Az Est“ послао је своја два сарадника, а „Magyarorszag“ једног, да констатују право стање.

Дописници оба листа послали су врло коректне извештаје. На темељу тих извештаја, речени листови донели су и уводне чланке у којима су оштро осудили несавесност репортера, а потрудиће се да дознаду и мотивацију прогонства тих неваљалаца, да их мађарској јавности прикажу. „Az Est“ у свом уводном чланку између осталог и ово вели:

„Лажним и крвавим вестима препуна је атмосфера. Нико позитивно не зна а сви тврде да у Београду кољу Мађаре, да су аустро-угарског посланика већ заклали и да ће у поноћ бацити посланство у ваздух. Нож и бомба, крв па крв и сличне речи престравиле су јуче и данас Будимпешту. Од Београда, који нам је тако близу, направили су полинеско острво са којим нас везује само лажна фантазија у недостатку железница, телеграфа и телефона.

Те лажне телефонирали су из Будимпеште у Београд, да нам се телефонирају из Београда у Будимпешту.

Уплеле су се и бездушне берзијанске хигијене и њима се служе са ископавањем лешева из земље.

Ми тешка времена преживљујемо, јер се то не може назвати здравим стањем. Београд је миран. Нама налаже ум да у овим кобним данима задржимо хладноћу и спокојство. Крупни и велики догађаји толико су нам се већ приближили да осећамо њихову снагу — према томе убиствен и несавестан посао врши сваки који се служи оваквим оласним средствима у овој запаљивој атмосфери.“

У том жару продужује речен лист свој оправдани прекор, а после доноси још и ову notiцу:

„Страховите вести“. — Оне страховите вести који стижу из Београда, а из извора далеко од Београда, већ не изазивају љутњу и бес, него постају комикум. Сваког сата стиже у Бпешту по једна страшна вест из Београда, која узрујава и онако већ узрујане духове. Ми ћемо се потрудити да поватамо наше комите, које по пештанским шантанима стварају ове грдне лажи против Србије“.

„Az Est“ је своје обећање испунио и послао је своја два члана у Београд да уђе у траг тим арамијама, који су у вези са пештанским шантанским комитама.

Н. М.

Говор г. Пашића пред Хартвиговим ковчегом.

Текст беседе, коју је јуче држао у Саборној цркви, после опела, Председник Министарског Савета и Министар Иностраних Дела г. Пашић, гласи:

„Тужни зборе!

Пред нама лежи на мртвачком одру човек, чију смрт оплакује не само његова породица и његови пријатељи, већ и цела Србија и цео српски народ. Његова изненадна и неочекивана смрт потресла је и ожалостила цело Словенство.

Покојник је био човек велике умне способности, ванредне спреме и богатог искуства, широке и благе руске душе, која је својом љубављу обухватала словенска племена, и која је непрекидно размишљала о начинима који би кадри били да их измире и појачају њихову културну узајамност, те да виде и схвате ону велику моћ, која лежи у њиховој културној солидарности.

Кад је покојник ступио у практични политички живот, његова блага и широка руска душа одмах га је с његовим симпатијама привукла к потиштеним балканским народима и изучавању њиховог живота. И у колико је дубље улазио у њихову прошлост и садашњост, у толико се више загревао жељом да својим радом олакша њихову судбину и да им помогне у њиховим оправданим тежњама.

Његова дугогодишња служба у ру-

ском министарству спољних послова, у одељењу, које се искључиво бави пословима источних и балканских народа, упознала га је с великим значајем српског племена, који лежи у његовој прошлости, многобројности и у његовом географском положају.

Његова пак служба као руског посланика у Србији још га је више упознала с карактерним особинама душе српског племена, и спојила га је још јаче с његовим тежњама, које су увек биле и остале у сагласности с тежњама великог руског народа.

Последњи балкански догађаји пружили су zgodну прилику његовом великом уму и искуству, да посвети сав свој рад балканским народима и да знатно допринесе њиховим успесима.

Његова славенска душа била је болно ожалостљена што се велики балкански преображај није могао да заврши до краја са овом истом слогом, с којом је започет био.

Покојни Хартвиг уложио је велики труд и искрену вољу при склапању српско-бугарског савеза и још већи труд и бригу улагао да га спасе од раскида, — али ни моћни руски Цар није могао да заустави нови ветар, који је после постигнутог успеха дунуо био.

Српски народ у вршењу свога историског задатка имао је од Русије, од које се није одвајао ни у најтежим моментима, пуну и искрену помоћ благодарној поред других чињеница неуморном раду великог покојника, који је своју владу тачно обавештавао о свима текућим балканским питањима.

Српски је народ захвалан великом покојнику за искрену помоћ, коју му је указивао. И колика је та захвалност и искрена може се ценити по овом свечаном спроводу, по топлим сузама целог нашег Београда, по жалости почевши од Краљевског Двора па до последње сиротињске кућице.

Српски народ, кога срећа није тако често и обилато засипала, остаће дубоко и вечито благодаран човеку, који га је помагао у најтежим тренутцима.

Ту благодарност задржаће вечито у своме срцу и предаће аманет и своме потомству: да чува и поштује гроб великог Руса, великог Славенина и великог пријатеља српског народа.

Гроб његов у српској земљи, коју је љубио као своју отаџбину, остаће вечита веза између руског и српског

Новчаничне (Емисијоне) Банке.

од

Леона Смита

превео

М. И. Ђукић

(3)

Хиполит Паси је изобилан у истом смислу: „Ако се узму ствари онако какве су,“ вели оч, „пошто емисије новчаница, које се исплаћују по виђењу, замењују у трансакцијама трговачке ефекте са дугим роковима за исплату, то она даје праву индустрију, и то индустрију створену потребама, које постају кад се увеличава полет манифактурне и трговинске радиности, и које се развијају у исто време кад и та радиност (*).“

Доиста, банке могу примити оставе, дати позајмице отворати текуће рачуне, а да немају потребе емитовати новчанице; само су оне тада депозитне и есконтне банке. Оне могу вршити операције и примити обавезе само по мери новца, што га имају и што га примају на оставу: њихови доходи се своду на разлику између интереса који плаћају, и интереса, који примају Помоћу

*Séances et Travaux de l'Académie des Sciences morales et politiques, avril 1864.

права емисија новчаница оне увећајући капитал добивен помоћу емисија, који стаје само онолико, колико се плаћа за гравуру и хартију, потребну за новчанице. То повећавање извора ставља их у стање да могу привући више капитала; да повећају број позајмица и есконта много више од броја свога капитала и своје металне подлоге; да узимају мањи интерес; једном речи, да чине веће услуге и да се за исте мање наплаћују. (*)

Емисија новчаница није оно исто што и фабрикација новца. —

Друга теза, коју потпомажу Волонски и други, састоји се у томе,

* Не треба заборавити, да је огде реч о новчаничним банкама, чије се новчанице могу одмах канвертовати (претворити) у звечени новац а не о банкама, које су претворене у државне агенције за стварање и емисију папирног новца, који има принудни курс и који се оне може канвертовати (претворити).

За тим писац истражује праве карактере криза, које су проузроковале банке својим претераним емисијама; он разликује емисије папирног новца, које су узрок приза, од емисија новчаница које су последица криза. Кризе пролазе отуда, што држава емитује претерано много папирног новца; за то, што банке врше сувише много по-

да се емисија новчаница асимилије фабрикацији новца. „Само држава“, казало се, „има право фабриковати и дати да се новац фабрикује; новчанице замењују новац; дакле само јамо је држава у праву емитавати новчанице сама, или да за то другога опуномоћи. Порекло металнога новца није изложено на тај начин у историји. Некад се злато и сребро употребљавало у полугама при разменама.

Доцније, да би се избегао труд око мерења и око пробе полуга, измисли се, да се означе нарочитим отиском како би се одредила њихова вредност.

Та операција беше поверена државним поглаварима зато, што су они били у стању извршити је боље од макога

слова, оне увећавају своје емисије. Кризе проузроковане претераним спекулацијама, имају исте карактере и иста дејства, било да те претеране спекулације имају своје порекло у пословима оних банака, које имају право емисије или оних, које то право немају. Али треба додати, да право емисије мами на претеране спекулације, као што их у осталом изазива и претерана количина стварних капитала, који су стављени на расположење по-слова.

другог, зато што они уливаху више поверења него ма које приватно лице, и зато, што је требало да буде знак више познат. То је била њихова функција а не право спојено са суверенитетом; средства на догма.

Шта више и кад би било истина, да се метални новац фабриковао и да се фабрикује на основу сувереног права, зар би из тога произашло да се то право мора проширити и на емисију новчаница? Виктор Боне је то тврдио: „И новчаница“, вели он у своме делу „О Кредиту и Финансијама“, „није прави новац, јер и ако је сваки слободан одбити је, кад нема принудног курса, опет за то она циркулише као новац. Она ослобођава онога, који је у плаћање даје, кад је примљена драговољно и врши тако добро улогу новца, да се тражи да се она распростре у оптицају, како би се новац економисао. Да ли се може дати целом свету право да ради у виду хартије оно, што сама држава може радити у виду метала?“

(Наставиће се.)

народа, која ће пружати поуку потомству да се велики историски преображај Србије завршио с помоћу Русије.

Нека је покојнику лака Српска земља и нека му је вечна успомена и вечна слава у Српству и Славенству."

Дебарци у Београду.

У циљу међусобног ближег упознавања и стварања тешњих веза приспела су нам у недељу на Петров дан наша драга браћа — трговачки омладинци — из Дебра са својим вредним и усталачким школским надзорником г. Живојином Поповићем.

Они су на своје путу посетили Ниш, Крушевац, Обилићево, Ужице, Краљево манастир Жичу свугде задовољени природним лепотама крајева и уређењем и животом побројаних места. Љубазним дочеком и братским пријемом и пажњом, што им је све указано од стране нашега и омладинских удружења у Србији, државних надлештава, као и власника индустријских и трговачких фирми у Београду они су очарани до врхунца, тако да то знатно превазилази њихова очекивања и у јакој мери појачава одушевљење у њих за Србију и све што је Српско.

Првог дана доласка наша драга браћа присуствовали су свечаностима прославања дана рођења Његовог Величанства Краља, па су за тим разгледали народни музеј, тврђаву и калимегдански парк. У подне им је приређен ручак у „Хотел Касина“, а по подне су били на тркама.

Другог дана наши су драги гости обишли фабрику дувана дочекани и испраћени врло љубазно и свесрдно од стране управника г. М. Петровића, па су из фабрике дувана отишли у Топчидер и Кошутњак и ту у хладовини пријатно провели неколико часова ради одмора.

По подне су учинили посету Трговачкој Комори, где им је учињена пажња, те су присуствовали извесно време пленарној коморској седници, која се тога дана држала. По том су разгледали веће трговине манифактурне, колонијалне, штофова, галантериске, књижарске, гвожђарске и т. д.

Најзад су тога дана били у руском посланству на целивању посмртних остатака великог и незаборављеног пријатеља српскога народа пок. Николаја Хенриковића — Хартвига, на чијем су погребу сутра дан — узели корпоративно учешће и у знак поштовања великих заслуга високог покојника за њихово ослобођење приложили диван венац од природна цвећа са натписом на тракама: „великом пријатељу српства Хартвигу — дебарска омладина“. Венац је носио један личан и у њиховој живописној ношњи одевен Дебарац.

По распореду, трећег дана по подне било је разгледање фабрике вунених ткива и штофова Косте Илића Синова и Комп.

Наше драге Дебарце примио је свесрдно, са свима се руковао и показао им сва одељења фабрике г. Влада Илић, објашњавајући им опширно сву фабрикацију ткива и штофова. По свршеном разгледању ове фабрике г. Влада их је аутомобилима и фијакерима одвезао у другу њихову фабрику — фабрику платна, — где их је исто тако љубазно и братски дочекао и свуда по одељењима провео његов брат г. Милан Илић.

Упознавши их са свима радовима око фабрикације платна г. Милан је својим гостима у лепој башти уз саму фабрику спремио богату закуску, при којој су у хладу и зеленилу остали у близем упознавању, разговору и левању

онамошњих наших народних песама. Захваливши се гостољубивом домаћину г. Милану наши су гости учинили још једну шетњу до Калимегдана. Тог дана у вече присуствовали су представи у Браниноме Позоришту, где им је г. Брана указао особиту пажњу.

Довршивши сутра дан разгледања још неких трговина и индустријских предузећа наши су се драги гости у подне кренули возом у Младеновац одакле ће у Ваљево на виђење са својима војницима, који служе кадар у тамошњем пуку.

Дочекани, угошћени и испраћени братски и свесрдно наши драги Дебарци при својој одласку захваљују се из свег срца свима Београђанима у првом реду трговцима и индустријалцима.

љ.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Црногорци и смрт Хартвига.

Поводом смрти овдашњег царско-руског посланика Хартвига добивен је са Цетиња, од Краљ. Црногорског Пресбирија, овај телеграм:

Дубоко потресени вешћу о изненадној смрти Николаја Хартвига, одличног сина наше заштитнице Русије, њенога мудрог и ролољубивог дипломатског заступника у престоници братске Србије, заједно с вама делимо велику жалост за њим. Слава Хартвигу! — нека је вечни покој његовој племенитој славенској души! — (Телеграм је стигао са задоцњењем услед прекида телеграфског саобраћаја на линији Цетиње—Сјеница, те га зато тек сад објављујемо)

Учесницима на сахрани пок. Хартвига.

Умољавају се корпорације које су учествовале у спроводу при сахрани пок. Хартвига, да своје адресе писмом доставе госпођи Хартвиг директно преко овдашњег Царско-руског Посланства или преко г. Павловића, секретара министарства иностраних дела.

Разграничење са Црном Гором.

Српско-црногорска комисија, која обележава границу између Србије и Црне Горе у Новопазарском Сандаку, завршила је свој посао и стигла у Призрен где ће написати протокол о разграничењу.

Честитке Њ. В. Краљу

Г. Пашић, председник Министарског Савета изјавио је преко „Српских Новина“ захвалност свима, који су послали честитке Њ. В. Краљу на дан његовог рођења 29 прошлог месеца.

Заслужним ученицима.

Г. Живко С. Богдановић, трг. орд. и члан добротвор нашега Удружења, изволео је приложити 40 дин. да за ову суму набавимо одабраних књига и да их као његов дар употребимо за награђивање одличних и врло добрих ученика Трговачке Школе нашега Удружења.

Београдска Трговачка Омладина изјављује своју трајну захвалност г. Богдановићу на пажњи и прилогу.

Румунски студенти

Јуче је допутовало у Београд 76 румунских студената из Букурешта. Они су се један дан задржали у Београду на путу за Рим.

Исушивање Мачве.

Г. Вињеро, начелник хидротехничког одељења министарства привреде, отпутоваће у округ подрински, да прегледа терен за исушивање Мачве.

Питомци Војне Академије.

270 питомаца ниже школе Војне Академије отпутовало је јуче у Скопље

на премеаравање. Питомци ће обићи бојиште, где ће им професори држати предавање из ратне историје.

Прослава Краљевог дана у Паризу.

Овогодишња прослава Краљевог дана, 29. јуна, није прослављена само у Србији, осталом Српству већ и далеко од наше отаџбине у земљи наших пријатеља Француза, у њиховом лепом Паризу.

На Петров дан, била је служба божја, а после ове благодарнице у руској цркви, за дуг живот Краља и Његовог Дома. Благодарно су присуствовали Г-ђа и г. Веснић са чиновницима посланства, наши официри који су на школовању у Паризу и Српска колонија. Ванредно састављен руски црквени кор својом песмом давао је том веће побожности, искреније молитве за краљев живот, које чине његови поданици удаљени од своје отаџбине.

После благодарнице био је пријем у Српском посланству. Господин Веснић, достојан и незамењиви представник Србије на француском двору, својим понашањем пријатељским опхођењем умео је да и овога дана представи скромност мале Србије, али пуно достојанства и нечега узвишеног. Он је са својом не великом али веома узвишеном фамилијом Госпођом Веснић и Госпођицом Веснић умео да, после званичног пријема, покаже оно што може да послужи једна српска кућа. Једна богато спрењена закуска за представнике дипломатије и остале учинила је прелаз из нечега званичног у пријатељство и искреност.

Г. Веснић напио је здравицу у част Њ. В. Краља поздравивши у исто време представнике пријатељски нам расположених држава. Француске, Русије и Грчке. На ову здравицу одговорио је г. Оман професор одв. универзитета са пуно ласкавости за Краљевину Србију и цело Српство. Овом приликом Г. Веснић је предао Г. Омани — учаснику у прошлим ратовима — споменице Српско-Турског и Српско-Бугарског рата.

На овај начин завршена је овогод. прослава Краљевог дана.

Помиловања.

Казна затвора опрштена је: подофицирима, капларима и редовима целе војске, који су кажњени извршним пресудама војних судова или дисциплински.

Одликовања у војсци.

Објављено је неколико указа о одликовању официра медаљама за храброст и за ревносну службу.

Нова фирма

Г. г. Аранђеловић и Радосављевић, трг из Јагодине, отворили су у Јагодини књижарску радњу под фирмом: „Аранђеловић и Друг“. До сада је ова радња вођена под фирмом: „Илија Аранђеловић“.

Честитајући младим трговцима почетак самосталног рада, желимо им велики успех у њиховом послу.

Збор Пољопривредног Друштва.

Ванредни збор Српског Пољопривредног друштва биће у недељу, 6 ов. м. у друштвеном domu.

Трговина, Привреда, Финансије.

Култура мака — афиона и трговина опиумом у новоослобођеним крајевима Србије.

Услед многих подвала, вредност производа врло је разнолика. Поједини несавесни произвођачи умећу у афион кафу, туткал, песак, земљу и др. смесе приближне боји и еластичности афиона. Често пута и експерти, који се од војних кућа шиљу да утврде цену и чи-

стоћу, буду преварени, јер је анализа на лицу места — тржишту неизводљива. Мали произвођачи, који доносе по 3—4 кграма на тржиште могу се толерирати и експерт задовољава се само прегледом боје пресека и општим изгледом афиона.

Код већих кућа, експерти су толико извежбани, да одређују проценат морфијума у колачу, те га по каквоћи и плаћају (критеријум од 0,1—0,2 од сто је код експерта који афион купују — што је доказ добре сигурности при одређивању цене афиуму). Ну, данас постоје државне лабораторије за испитивање афиона, у погледу садржине морфијума у њему, у Цариграду и Смирни. Овако купљен афион на тржишту, смешта се у лимане кутије, а ове у дрвене сандуке и експедицијом односе на главне пијаце. На овај начин избегава се крађа афиона и ужасно испаравање, услед чега се губи у тежини. Тежина оваквих сандука је око 75 кграма.

Трговина афионом — опиумом у пошреба његова. — Целокупна производња афиона у бив. турској царевини износила је просечно 7.000 сандука (1910. год. 10.800 сандука). Трговина афиона води се у духу спекулативном и највећа је између руку Јерменаца и странаца. Турци га само производе и из прве руке продају, а спекулацијом се не баве, откуда у њих и афоризам преведен на српски: „мак није векика биљка, али онај који му подлегне, скрха своју грбачу“.

Афион се производи како у Азији, тако и у Европској Турској и у нашим ново-ослобођеним крајевима Србије: у Серезу, Струмици, Косову а нарочито око Скопља, Штипа и Куманова, где се сваке године сеје око 2.000 хектара под маком.

У трговини се разликују две врсте афиона: *Фини афион* (soft shipping) и *дрогериски афион* (droguiste). Дрогериски је у употреби по апотекама и растурен је по свима земљама. Садржај морфијума кад разних афиона варира од 9—17 од сто.

Фини апиум или „soft“ употребљују за пушење, а и за вађење морфијума. Употребљен за пушење, класиран је у три квалитета: *видан* (потпуно прозрчан); *средњи* (40 од сто чистоће — прозрчаности) и *обичан опиум*.

Цена експортисаних афиона на тржиштима: Смирне, Цариграда и Солуна, варира према години од 40—65 динара килограм (1911 год. био је на курсу 70 дин. а „soft“ 80 дин кграм).

Американци су најјачи купци афиона у Турској и новоослобођеним крајевима Србије (50 од сто од целокупне производње): афион са већим процентом морфијума шаљу у Сев. Америку ради прераде — за морфиум, ложији у Јуж. Америку. И Американци га пакују у мале лимане кутије, од једне енглеске фунте (453 гр, 58) у вредности 20—30 динара по комаду.

Холандија за своје колоније, Јапан и Кина, такође су добри потрошачи афиона из Европске Турске и наше нове Србије.

Принос. — Тешко је изнети тачну цифру режијских трошкова за рад и принос са земљишта под маком. Оне се према пределу и радној снази мењају; већи произвођачи по беглуцима и чифлуцама, експлоатишу своје чивчије, дајући им 30—40 од сто од обрадног афиона — кала.

Трошак око културе мака, може се узети просечно, овако:

1. Два орања	дин 28—
2. Два дрљања	„ 10—
3. I. прашење	„ 35—
4. II. прашење	„ 22—
5. 20 кгр. семена	„ 8—
6. За обрез. чаура и бербу кала	(12—

За калограм	дин. 180—
7. За сечење зрелих чаура и истресање семена	27.—
Укупно дин.	310—
Принос од хектара је од озимог же сењег мака:	
1. 15 килограма афиона по 50 динара килограм	дин. 750—
2. 700 крг. семена	„ 280—
Укупно дин.	1.030—

Чист је принос са хектара, према овоме: 1030—310 = 720 дин. Обичних добрих година никада није чист приход мањи од 650 дин. од хектара. Пролетњи — јари мак даје у пола мањи приход.

Из предњег је лако увидети да принос једног земљишта под маком знатно се повећава, и трипут је већи од приноса пшенице или др. усева. Трошкови око обраде и неге мака, покривају се самим приносом семена. Зато и кажу: „семе за рад, од кала — афиона чисти приход.“

После две недеље по берби афиона, чауре потпуно сазру и онда се секу и семе истреса. Добијено семе служи за сетву исте или с пролећа идуће године, а справља се — цеди од њега и зејтин зв. „шарлаган“ и продаје по 0.60 до 1.60 дин. литар (од 100 крг. семена добије те око 49 г. зејтина).

Ово су цифре за новоослобођене крајеве Србије, а за Анадолију принос је у афиону и семени двапут већи (30 до 40 крг. афиона и 1500 крг. семена).

Завршујући, не заборавимо: да, ма да је велика трговина афионом и принос благодаран гајењем мака за опиум, афион није ништа друго до опиум за пушење, чије изумирање биће највеће богатство за човечанство.

1 јуна 1914 г.

Кумазово

Б. Ж. Бошковић
држ. економ.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Преобраја)

Париз, 1. јула. — У Сенату приликом дискусије о кредитима за народну одбрану, известилац Ембер критиковао је војну администрацију, указивао на инфериорност француске артиљерије према немачкој, да је муниција не довољна, да су утврђења на границама старија и сувише стара, да су потрошени милиони без рачуна. Министар војни признао је да је већина критика тачна, али ипак изузетно. Г. Клемансо констатује да је ситуација страшна и вели нити имамо владу, ни одбрану. Сенат је решио да сутра по подне саслуша изјаву владе. Критика г. Ембера учинила је на парламентар и јавно мњење врло велику импресију. Тврди се да ће министарски савет данас до подне изградити изјаву, коју ће влада дати пред Сенатом.

Париз, 1. јула. — Парламенат је усвојио буџет у целини са 385 гласова, против 132

Ишл, 2. јула. — Цар је данас први пут овога лета отишао у лов.

Париз, 2. јула. — Сенат је са 146 гласова а против 113 усвојио, противно решењу финансијске комисије, кредит за бављење нижег поштанског особља у Рошфолу

Контра-торпиљер Магон чинио је пробе на широком мору, и том приликом деси се експлозија, која је убила три човека. Контра-торпиљер је прекинуо пробе и остао је у Ексу.

Париз, 1. јула. — Преглед трупа имао је врло великог успеха. Велика гомила света одушевљено је поздрављала председника републике. Ескадрила авијона изазвала је одушевљење. Међу политичким личностима био је и Цемал-беј, који је изразио своје дивљење за одличан ред приликом дефиловања трупа. Г. Поенкаре вратио се у 10 с. и 20, без инцидента и бурно поздрављан.

Страна тржишта

Извештај са марвеног тржишта на Малти.

Месец јуни 1914.

У току месеца јуна (по нов.) увезено је у Малту 1280 грла туниске стоке, која је прispела у четири транспорта, у размаку од по једне недеље дана. Сви су транспорти извршени паробродом „Carthage“ (6000 тона) друштва „Companie General Transatlantique“, који врши једнонедељну пловидбу између Марсеља, Туниса и Малте. Пут од Туниса до Малте траје 16 сати. Услед релативно кратког путовања стока прispела потпуно свежа, и без да претрпи икакав губитак у тежини. Ова последња поменути околност у толико је од веће важности, јер се мерење стоке врши од стране царинских органа, одмах по њеном прispећу у Малту и по тој нађеној тежини купац прима стоку, па ма када се она продала буде.

У односу према овдашњој целокупној годишњој потрошњи стоке, довоз у прошлом месецу може се сматрати да је био мали, а ово услед тога што месец јуни сачињава крај довозне сезоне, кад купци почну губити вољу за новим набавкама грла и гледају да им преко најтоплијих месеца у години — јула и августа — остане у шталама само најпотребнији број стоке. Нови редовни довози почеше у другој половини месеца августа по нашем календару.

Осим туниске стоке, прispело је и 160 грла руске, односно румунске стоке за рачун овлашњег војног лиферанта који, према уговору са државом, има обавезу да једна четвртина годишње потрошње меса мора бити од стоке утоварене у пароброд у Одеси.

Туниска стока је ситна — тежина по грлу од 240—300 килограма — али при том млада и прилично угојена. Тунис довози искључиво мушка, нешкопљена грла.

Цена туниске стоке је око 3 фунте стерлинга за 100 ротолија, односно у српском новцу и мери, 94 златних динара за 100 килограма живе мере, са плаћеном царином. Царина износи 6,25 зл. динара за сваких 100 крг. живе мере. Купци купују само оцарињену стоку.

Целокупни трошкови на Малти, обухватају ту истовар, мерење, комисион за полагање царине, храну и шталу до дана продаје, комисион за продају, делкредере и т. д. износи 4 од сто од бруто продајне цене. Наравно, да у ова четири процента комисиона није обухваћена царина, чији се стварни износ ставља обашка у рачун комитету.

Српска стока имала би да конкурише само туниској стоци, пошто се руска стока не јавља као конкурент, јер је њен увоз веома ограничен и служи искључиво за делимично подмирење потребе војног лиферанта.

Имајући у виду несравњиво бољи квалитет наше стоке, као и њену релативно већу издашност, веровати је да би се за нашу стоку добила и боља цена од 94 зл. динара за 100 кило-

грама живе мере (обухваћајући царину од зл. дин. 6,25)

Наше новопазарско, односно ужичко говече било би најподесније за овдашњу пијацу. До почетка турско-италијанског рата, Турска је била главни извозник стоке за Малту. Та турска стока товарена је у Солуну. Велика је вероватноћа, да је та стока пореклом била из новопазарског санџака.

Овде се траже мушка грла до највише 400 килограма по комаду.

Ако је стока дебела, не праве питање од тога да ли је иста шкропљена или не, али у случају кад је стока мршава, купци траже нешкропљена грла, јер како они веле, таква се грла брже гоје.

Код појединих транспората треба обратити пажњу да је стока што једнообразнија тј. да су сва грла што више једнака у погледу тежине.

Као што је у горњем већ једном казано, купац прима стоку по мери, коју су царински чиновници нашли при њеном прispећу у Малту.

Да би се одмах у почетку обезбедила што боља продаја нашој стоци, упутно је, да поједини транспорти у прво време не буду велики — највише 60 до 100 грла у један мах — али у исто време, транспорте ваља слати редовно — сваку недељу дана или петнаест дана по један транспорт.

Поједине пошиљке од 60—100 грла распродају се обично у току од 3—4 дана.

Изузимајући војног лиферанта, овде нема великих купаца стоке, већ су махом ситнији људи који узимају највише до 10 грла; њихов број међутим је релативно врло велики, што иде у прилог увознику (пролазцу) јер не постоји бојазан да се купци договоре у циљу обарања цена појединим транспортима. Купци су искључиво препродајци, који стоку купе, прихрањују је (памуковим семеном) извесно време па је урањену продају касапима. Сами потрошачи (касаци) никад не купују стоку непосредно од увозника.

За сва даља, детаљнија обавештења ваља се обратити Агенцији.

Адреса Агенције је: Servian Governments Commercial Agency, Strada Fianco 40 Valletta, Malta.

НЕДЕЉНИ ИЗВЕШТАЈ

СА АЛЕКСАНДРИЈСКОГ ТРЖИШТА

Александрија, 15 јуна 1914

Волови

Из Сирије увезено 770 и закљано 590 остало у карантинама 180; из Смирне увезено и закљано — остало у карантинама —; из Киптра увезено и закљано —, остало од пр. недеље — Домаћих увезено — закљано —.

Цена је овчетини „en gross“ у клаици дин. 1'55—1'70 ока меса. Говеђини „en gross“ у клаици нд. 1'45—1'60 ока меса.

Сиријска је стока ситна, стара и мршава. Домаћа је стока забрањена да се коље услед сточне куге, која се обично појављује за време летње сеноне

Цереалије

Пшеница 100 крг.	19'50-22'— дин
Јечам	14'50-15'—
Кукуруз	13'50-1450
Пасуљ	25 —50— дин.

Трошкови износе 3'1) 3'30 д. на 100 килограма до Александрије.

Брашна

Руско № 0 31— д. № I 30— д. № II 29— д. № III 28— 100 кил. Румунско № IV 28.— д. № III 27— д. № II 26— № I 25—— дин. 100 кил. Бугарско № 0 27— д. № I 26— дин. № II 25— д.

№ III 24— д. 100 кил. Српско № 0 — д. № I — № II — дин. № III — дин 100 кил.

Трошкови су '3—3.10 на 100 крг. Горње су цене сif Александрија.

Сир и масла

Качкаваљ килограм	1'40—2'20 динара
Обичан сир	1'20—1'30
Масло	2'70—3'—

Трошкови до Александрије 7—8 д. на 100 крг. Царина 7-8 од сто од вредности.

Роба која се извози из Египта.

Коже

Са александријске кланице:

Суве воловске сушене на ветру теж. 4—7 крг. 3'20— дин. теж. — крг. — дин. Суве биволске сушене на ветру теж. 4—8 крг. дин. —.

Коже из унутрашњости Египта:

Суве воловске сушене на ветру теж. 2—8 крг. 3— дин. теж. 10—15 крг. 2—75 дин. биволске теж. 4—8 крг. 2—75 дин. теж. 8—15 крг. 2—75 дин. воловске сољене теж. 4—8 крг. 1'75 д. теж. 8—15 крг. 1'65 дин. биволске сољене теж. 6—8 крг. 1'50 дин. теж. 8—15 крг. 1'60 дин. теж. 15—25 крг. 1'70 дин. теж. 1—2¹/₂ 3'75 дин. од ком теж. 2—3 крг 5'— од комада.

Горње су цене кожа на лађи у Александрији. Трошкови до Србије износе 8—10 дин. на 100 крг.

Памук

Браун, Фер талира 15'—. Фули фер тал. 16'—. Гуд фер тал. 17'—. Фули гуд фер тал. 18³/₈ Гуд тал. 19¹/₈ Екстра —

Асил Афифи Фер тал. — Фули фер 16³/₈ Гуд фер 17³/₈ Фули гуд фер 18⁵/₈ Гуд тал. 19¹/₈ Екстра тал. —

Нубари. Фер тал. — Фули фер тал. — Гуд фер тал 17³/₄ Фули гуд фер тал. 18³/₄ Гуд тал. 19³/₄ Екстра тал. —

Горњи Египај и фајум. Фер тал. — Фули фер тал. 15³/₈ Гуд фер 16¹/₈ Фули гуд фер тал. 16³/₈ Гуд тал. 16³/₄ Екстра тал. —

Абаси Гуд фер тал. 18¹/₄ Фули гуд фер тал. 18³/₄ Гуд тал. 19¹/₂ Екстра тал. —

Јоановић Год фер тал. 20' Фули удг фер тал. 20¹/₂ Гуд тал. 21' Екстра тал. 20³/₄

Сакеларидис Гуд фер тал. 20 Фули гуд фер тал 20¹/₂ Гуд тал. 21' Екстра тал. 21³/₄.

Горње се цене подразумевају за један египатски кантар, који је раван 44⁹/₂₅ килограма. Египатски талир, раван је дин зл. 5'195.

Нз. Сиријска стока је стара и мршава. Домаћа је стока забрањена услед сточне куге. Тражи се кравље масло, качкаваљ и пасуљ. Дувана из новоослобођених наших крајева дошло је 2.700 бала.

За детаље обратити се агенцији.

Будимљешћа, 1. јула
Филијала Српске Банке

Посао у гошћовој роби: Продао се данас око 2000 мтц. пшенице са 10 пот. непромењ. ценом. Раж, зоб и кукуруз. непром.

Данас је продато:

Стара шеница 1000 мтц. по К. 26'40 26' 90.

Нова раж: 600 мтц. по К. 18'50—18'75 Зоб: 1460 мтц. по К. 13'30—15'30; Кукуруз: 450 мтц. по К. 14'70—14'75.

Данашњи довоз и извоз оvd. пијаце

Пшеница	45653	767
---------	-------	-----

Млађи контоариста

тражи стално место при канцеларији овде у Београду, свршио је 3 разр. Трг. Школе Б. Т. О. Пристао би за скромну награду. Ступити може 15. ов. м. Обратити се на уредништво „Трг. Гласника“ или Космајска ул. бр. 32. под знаком „Млађи контоариста“.

1295 1-3

ОБЈАВА

Има на продају **букових дрва** за гориво 1 класа цепанка од 2000 до 3000 кубних метара јесенас сечена, предаја на трстеничкој железничкој станици у вагон од данас па до 1 новембра ове године. Обратити се ваља потписатељу.

Коста В. Ракић
Јагодина — Трстеник
1050 16-20

РАДЊА

ИЛИЈЕ ЈОСИМОВИЋА
У ЛОЗНИЦИ

има на стоваришту 6000 комада динамита, продаје кутију од 30 комада за 15 динара.

Кома треба нека се обрати фирми.

1199 6-10

КЊИГОВОЂА

и Кореспондент

са знањем српског и немачког језика и стенографије тражи стално место. Писати на адресу овог листа под знаком „С. Р.“

1267 2-2

УДИЦЕ

енглеске и обичне са алком и без алке у богатом избору, препоручују препродавцима

Р. Ђурица и Комп.
БЕОГРАД

Књаз Михајлова ул. 23.
1150 5-10

КОРЕСПОНДЕНТКИЊУ

потребује један велики завод у унутрашњости, која треба да зна српски, немачки и стенографију и да пише на машини. Понуде слати на поштански фах 236.

1236 3-3

Шпиритуса Чистог

и денатурисаног за гориво на веће и на мање количине увек довољно на лагеру са умереном ценом продаје Станимир М. Радовановић, Београд, Вел. Пијаца број 8. Телефон 18-92.

1230 4-10

МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА

стакларско-порцуланске бранже и 2 ученика потребују гвожђарској радњи

Вельковића и Станића
БЕОГРАД

1255 3-3

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА

Бонбона, Ратунка и Колача Милана Гачића и Друга Крушевац препоручује своје израђивање, нарочито **ратлук** који не уступа ни сиријском.

Цене су за сву робу без конкуренције, паковање и пренос до станице бесплатно.

248 38-50

Стање Парафинске Задруге за помагање и штедњу

ДУГУЈЕ на дан 30. Јуна 1914. године ПОТРАЖУЈЕ

Р-н Благајне	5491	55	Од р-на Главнице I кола	100000	—
Меница	—	—	„ „ Главнице II кола	50000	—
У портфељу — у каси	300676	—	„ „ Резерв. фонда I кола	13914	85
Код Трговачке Банке	21260	—	„ „ Разни текући рачуни	24621	—
„ „ Банке Андрејевић и Комп.	60180	—	„ „ Беогр. Задруга зл.	25205	—
„ „ Франц.-Срп. Банке	32720	—	„ „ Круш. Задруга ср.	22834	—
„ „ Крушев. Задруге	28950	—	„ „ Земљ. Банка ср.	14790	—
„ „ Земалске Банке	20240	—	„ „ Фран.-Срп. Банка зл.	20940	—
„ „ Београд. Задруге	73300	—	„ „ Фран.-Срп. Банка ср.	475	—
„ „ Суда и на изврш.	9631	—	„ „ Беогр. Трг. Банка ср.	18034	30
Простих остава	—	35200	„ „ Банка Андрејевић и Комп. злато	25177	65
Непокретног имања Задругиног	—	27033	„ „ Управа Фондова зл.	24589	40
Меничних обезбеда	—	25140	„ „ Беогр. Задруга осиг.	3349	60
Займа на залог	—	16242	„ „ Улога на штедњу	247042	50
Кауција	—	13500	„ „ Остав. прост. остава	35200	—
Папира резерв. фонда	—	—	„ „ Супер-гаранција	25140	—
лоз. 2 од сто	—	5000	„ „ Полагача каузија	13500	—
Намештаја и прибора	—	4642	„ „ Фонда сумљ. потраж.	2311	05
Једика хотелског	—	7753	„ „ Фонда задр. непокр. имања	2400	—
Страних наплата	—	5881	„ „ Државни проценат	1558	90
Разних дужника тек. р-ч	—	8738	„ „ Разне особе	2824	85
Судских такса	—	1716	„ „ Разни поверитељи	5881	60
Ажија на злато	—	406	„ „	—	—
Расходи :			Дивиденде :		
Камата текућих рачуна	6912	60	Од р-на за 1910 г. неисплаћ.	87	50
Плата особљу	4966	60	„ „ за 1911 г. неисплаћ.	163	—
Дневн. упр. и надз. одбору	655	—	„ „ за 1912 г. неисплаћ.	696	—
Камата на улог	8432	45	Приходи :		
Државни порези и прирези	1410	—	Камата на менице	43847	90
Разни трошкови	1304	55	Камата на залог	1160	50
			Кирија Задругиног хотела	720	—
			Разни приходи	920	15
				46648	55
				727384	75

За књиговодство Дим. Павловић
Управник Милун Б. Поповић
Чланови Управног Одбора: Милан Филиповић, Дина Микић, Мил. Поповић, Ник. Миладиновић
Чланови Надз. Одбора Милан Стефановић, Јоца Петровић
Председник Управног Одбора поп Вучета Стојановић
Потпредседник Тодор Анђеликовић
Председник Надз. Одбора Бока Тодоровић

1290 1-1

Фирме на станлу

са чистим златом као и остале словописачке послове у модерним бојама, стручно правилним цртањем и најбољим материјалом израђује радња

Недељка Т. Матковића

Вука Караџића ул. 16.
Телефон 792.
1250 3-12

Млад Јеврејин

чиновник, који више година проводи у извозничко-житарско-кожарској трговини а који је у стању водити књиговодство и српску кореспонденцију а нешто и немачку, тражи место. Референце одличне.

Обратити се под знаком „Млад Јеврејин“, пост рестор. Пирот.

1254 3-3

Изашла је из штампе Трговачки Законик и Стедишни Поступак

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
протумачени и објављени
одлукама опште седнице и одељења Касационог Суда средио ГОЈКО НИКЕТИЋ

Са додатком: Устројства трговачког суда; Закона о заштити фабричких и трговачких жигова; Закона о заштити мустара и модела; Правила за извршење ових Закона; Декларација, Конвенција и погодба за заштиту књижевне, уметничке и индустријске својине; Закона о сеоским дућанима; Закона о јавним берзама; Статута и Узанса београдске берзе; Уредбе о превозу путника и робе; Закона о повластицама новчаним заводима; Закона о акционарским друштвима; Закона о радњама и Рударског законика.

Књига има 35 штампаних табака велике осмине. Одлуке и расписи по свима законима оштампане су из ситница слога испод дотичног законског прописа.

Књига стаје у платну повезана 9— динара. Ко пошаље 9 50 дин. добиће књигу о нашем трошку.

издавачка књижарница
Маричића и Јанковића
Београд Кнез Михаилова ул.
796 17-20

НОВА ЕЛЕКТРО-ТЕХНИЧКА РАДЊА СТЕВАНОВИЋА И СТАНИШИЋА

КРАЉА МИЛАНА 3. БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ ТЕЛЕФОН БР. 991.

Добила је за ову летњу сезону разне електро-техничке робе у великом избору као:

ПУМПЕ

за бунаре, брелере и пиво. Разне арматуре за пивске апарате.

Прибор за инсталације електричног и карбитског (ацителенског) осветљења, и кухењних звонцади.

Разне машинске робе као кајиша, опуте, пакунга, мазалица и сву другу машинску робу, за вршаје и млинове.

Цене су ниске, услуга брза и тачна.

За унутрашњост шаљемо уз доплату одмах по пријему датог налога.

С поштовањем
Стевановић и Станишић
1268 2-5

ПАПУЧА

ФИЛИЈАЛ НИКОЛЕ С. РАДОВАНОВИЋА
КОЖАРСКОГ ТРГОВЦА
Краља Милана ул. бр. 106. — БЕОГРАД
препоручује велики избор готових папуча, израђене у свима сортама и од најбољег материјала са најумеренијим ценама.
1266 2-10

ДРВАРСКА РАДЊА

Миће Петровића и Милисава Николића
— НА САВИ —
има једну већу партију шлеског угља за индустријску употребу и продаје исти по врло јевтину цену.
Потпуно суве ердејске чамовине, штајерске бородине и славонске растовине — за столарску употребу.
Дрва за гориво букова и церова прве класе. Једну нову моторну тестеру (8 коњских снага јачине) за сечење дрва — продаје јевтино и под повољним условима.
1127 9-15

1-а Ковачког Угља
острауерског два пута пран
1-а Дивачког Кокса
1-а Нус Кокса
Приспело је
Српској Банци
у великим количинама
Продаје на мало и на велико са **знатно спуштеним ценама.**
Телефон угљарског одељења 1876.
833 19-20

Индустријалци!

Противу скречавања у парним котловима, употребите само нови енглески проналазак

„АРИЕЛ“

кога су досада са успехом употребили следећи:
Краљевско Српске Државне Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижица, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустријско Дружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николића и Комп., Обреновац.
Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.
Проспекте шаљемо на захтев.
Заступници:
ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД
975 17-20

ЛА-РИСИН КАПСУЛЕ

ЗАКОНОМ ЗАШТИЂЕНО
излечи за осам дана напавца (трипер) и свану појаву
МУШКИХ и ЖЕНСКИХ БОЛЕСТИ
ЗА ЖЕЛУДАЦ САСВИМ НЕШКОДЉИВО

Ове су капсуле сасвим угодније и практичније за узимање него слични лекови из иностранства. Дејство ће вас зачудити. Прво-класна стручна признања. Ево једног:

„Рад се одзивам вашем позиву да изјавим, да сам на више стотина болесника опробао **Ла-рисин капсуле** и уверио сам се у њихово изврсно дејство код **гонорге** (шурење), болести у бубрезима, бешики и мокр кој цеви. После најсавесније експериментације и увек **задовољавајућег успеха најјачијој леје** *препоручујем овај лек*“.

Paris M. Robert

ЈЕДНА КУТИЈА СТАЈЕ 3 и по ДИНАРА.
Из унутрашњости треба послати **3-80** динара унапред на адресу: Дрогерија „**ГУСЛАР**“ Београд, на хете добити препоручено.
Таксене марке не примамо.
ДЕПО ЗА СРБИЈУ ЈЕДИНО
Дрогерија „ГУСЛАР“, Београд
1112 12-30

ЦЕНТРАЛНА ГРЕЈАЊА

постројава нова и оправља стара

ТЕХНИЧКИ БИРО РАДОЈОЛВИЋ ЈУГОВИЋА УЛИЦА БР. 2. — ТЕЛЕФОН БР. 474.

1194 5-10

Житарским трговцима

Издајем одмах под закуп пространу магазу постојећу у Вел. Плани до саме железничке станице.

Обратити се **Андри Д. Јовановићу**, трг. из Вел. Плана.

1294 1-6

СУВЕ ДУГЕ

израђене пре 4 године по пештанском узансу разне димензије имам до 750 акова и продајем укупно.

Упитати **Андру Д. Јовановића**, трг. из Вел. Плана — до саме железничке станице.

1293 1-6

ПЕКМЕЗАРСКИХ Казана

имамо за овогодишњу сезону.

Дим. Наумовић и Комп. казанције

1276 2-3

ОГЛАС

Част ми је известити пошт. муштерије, да је од 18. ов. м. г. Давид Бецалер, престао бити члан фирме златарско-јувелирске радње

Јозеф Вајлер и Друг који је за своје потраживање потпуно измирен.

Београд, 20 јуна 1914.

С поштовањем

Јозеф Вајлер

1275 2-3

Банкарски чиновник

са више годишњом праксом као благајник при новчаном заводу или индустријском предузећу у Београду. Кауцију према потреби може дати до 30.000 динара.

Обратити се Удружењу Банкарских Чиновника.

1274 2-3

Зајечарској Задрузи

потребан је млађи чиновник са свршеном трговачком школом. Ступити може одмах или доцније. Плата до дин. 100 — месечно.

Молбе са документима слати Управи до 20. јула о. г.

1261 2-3

УПРАВА

НА ПРОДАЈУ

парна стабилна машина систем „Мајер“, јачине 25—20 коњских снага, са парним котлом Корвал, са једном пламеном цеви јачине 35—40 коњских снага и трансмисионих осовина 50 метра од 50 м. м. у пречнику са рибм шаубнама, конзоле и ринг шмил. лагере.

Иста се може видети сваког дана у Златиборској улици бр. 12. „Савинац“ где се и услови могу чути.

Писмена обавештења слати на фах 10.

1245 3-8

АДВОКАТ У НИШУ

ДИМ. Љ. ПАВЛОВИЋ бави се искључиво трговачким наплатама и парницама. Канцеларија у Нишкој Кредитној Банци, телефон бр. 79. На писма одмах одговара.

1070 14-100

ЕКОНОМ ДРЖАВНИ

са свршеном средњом пољопривредном школом на страни и десетогодишњом праксом на једном од највећих државних имања ступио би у приватни посао на ком већем пољском добру било у старим или новим границама. Самосталан је радник и добар организатор послова свога фаха. Примити би се и заступништва страних кућа за продају пољопривредних справа и машина нарочито у новим крајевима, чије је центре пропутовао и добро упознао. Понуде администрацији под „Економ“.

1239 3-3

Меда већу количину цеђеног новог, паковано у канте 25 кгр. препоручује г. трговцима са ценом повољном. Поруцбине за унутрашњост извршујем тачно.

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА **Младена М. Поповића** Палилулска Лијаца Телефон 1546.

1218 5 6

ФАБРИКА „БАЛКАН“

БЕОГРАД
Петињска 22. Телефон 1222.
ИЗРАЂУЈЕ:

Касе у свима величинама.
Ормани челичне за документа.

Прскалице патент Балкан.
Пресе и муљаче за цеђење вина.

Резеорваре за воду, за кување сапуна и за гас.

Комплетне Милештелове за млевене брашна, соли и кафе.

Цубанке плотне и матричне за мекл шлосере.

Машине за млевене земље за лончаре.

1221 6-20

УДРУЖЕНЕ ФАБРИКЕ **Сијалице и електрике А. Д.** Ујпешт код Будимпеште

израђује шпарачује сијалице „Тунгсрам“ са металном жицом и 1/2 ват лампе преко 60.000 комада дневно, као и апарате и сав материјал за телефоне.

Заступник: **Јулијус Бем**, Телефон 20—35. Београд — Сава.

821 17-50

ПРОДАЈЕМО

ЦИГЛУ и ЦРЕП

СА ЦИГЛАНЕ АКЦИОНАРСКЕ

Роба је нова и одличног квалитета, а услуга брза и тачна. Поруцбине прима

Удеоничка Задруга

1291 1-10 Краљ Миланова 90. Телефон 405.

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз.

1281 3-

Смедеревска

Виноградарска Задруга

извештава потрошаче природног пића да има на продају око 300.000 литара вина из бербе 1913. год. и 6000 литара љуте ракије комове, које продаје по веома повољним ценама.

Пробе на захтев шаљу се бесплатно.

Смедерево, маја 1914. г.

1277 2-10

УПРАВА

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ ВИНА

СМЕДЕРЕВСКЕ ВИНОГРАДАРСКЕ ЗАДРУГЕ

ЗА ВАЉЕВО И ОКОЛИНУ

налази се код г. Јована Месаровића, кафеције у Ваљеву — до поште.

Цене утврђене и најповољније а вино одличног квалитета.

Смедерево, јуна 1914. г.

1270 2-3

УПРАВА
Смед. Виноград. Задруге

ПАЗИТЕ И НЕ КУПУЈТЕ ПИСАЋЕ МАШИНЕ

док не прегледате „КОНТИНЕНТАЛ“ писаћу машину која је до данас најсавршенија.

ГЛАВНО ЗАСТУПНИШТВО АГЕНТУРСКО И КОМИСИОНАРСКО ОДЕЉЕЊЕ

РЕСАВСКЕ БАНКЕ А. Д.

Телефон 2175. БЕОГРАД Карађорђева 69
1233 ПРЕКО ПУТА БЕОГРАДСКЕ ЗАДРУГЕ 3-6

КНЕЖЕВ СПОМЕНИК

Сандале

имамо најбољег квалитета за деце и одрасле, као и

Папуча

све сорте има готових

КОЖАРСКО/ПАПУЧАРСКА РАДЊА БОРОВОЈА СТОКИЋА

1229 ТЕЛЕФОН 1099. 4-

КНЕЖЕВ СПОМЕНИК

ОГЛАС

Из гвожђарско-бакалске, стакларско-фарбарске дашчарске трговине, која је вођена овде у Лазаревцу под фирмом:

Којић и Обрадиновић

протоколисаном код првостепеног београдског трговачког суда 11. маја 1911. год. № 11485 иступа по пријатељском споразуму Милан Обрадиновић с тим, да сва примања и давања ове фирме прелазе на првог члана Радивоја М. Којића, који ће ову трговину продужити под својом фирмом

Радивоје М. Којић

и исту сам потписивати и задуживати. Иступели члан г. Обрадиновић измирен је у свом ортакчком делу.

Ово објављујем на основи § § 5 и 6 трговачког закона.

19. јуна 1914. год.

Београд

Радивоје М. Којић**Милан М. Обрадиновић**

Да су г. г. Радивоје М. Којић и Милан М. Обрадиновић из Лазаревца овај оглас по прочитању пред судом за свој признали, тврди првостепени трговачки суд с тим, да је такса по Тбр. 160 у 15 динара плаћена и прописно поништена.

Бр. 17039.

21. јуна 1914. год.

Београд.

(М. П.)

Дежурни судија,

М. Подградски

1246 3-3

Хотел „Национал“, Београд

до Калимегданског парка и велики степени има најчистију постељу (собе) за преноћиште путника, са врло скромном ценом са по један, два и три кревета.

Точи најбоље Бајлоново пиво у чашама и флашама.

Вино српско и страно одличног квалитета. Кујна домаћа одлична са врло повољном ценом.

Препоручује посетиоцима Београда.

закупац хотела МИЛАН А. РИСТИЋ

842 17-30

КОНКУРС

за управника Официрске Задруге

Официрска Задруга на основу члана 37. својих правила, објављује конкурс за управника Официрске Задруге, који мора бити стручно лице за послове задругине и мора знати један страни језик — немачки или француски.

Кандидати који желе да конкурирају на овај положај треба да поднесу доказе о својој стручној спреми и уверења од установа о своме раду ако су код којих раније били и у пријави ознаке услове под којима желе, да се приме овога положаја.

Пријаве треба да поднесу Официрској Задрузи до 1. августа ове године закључно.

КОНКУРС

за главног књиговођу Официрске Задруге

Официрска Задруга на основу чл. 10. својих правила, објављује конкурс за главног књиговођу Официрске Задруге, који мора бити стручно лице и мора знати један страни језик — немачки или француски.

Кандидати који желе да конкурирају на овај положај треба да поднесу доказе о својој стручној спреми и уверења од установа о своме раду, ако су код којих раније били и у пријави ознаке услове под којима желе да се приме овога положаја.

Пријаве треба да поднесу Официрској Задрузи са документима најдаље до 15. јула о. г. закључно.

1243 3-3

Управа Официрске Задруге

У суботу 5. јула ове године у 11 сати пре подне на оvd. гробљу даваћемо годишњи помен нашем добром и никад незаборављеном

† Милану Ј. Манојловићу

члану фирме **Браћа Манојловић** трг. из Тополе који погibe у прошлом рату од небраће Бугара.

Јављамо сродницима и пријатељима који желе присуствовати овом тужном помени.

Ожалостени родитељи: Јовица и Спасенија; браћа: Живота и Драгиша; супруга Станојка са децом.

1292 1-2